

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din. — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din. za
inozemstvo 120 Din.

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II.

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996 2994 in 2050

SCODENECK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzercate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Kaj nam žrtve govore

Bilo je v septembrskih dneh leta 1908, ko je bila vsa Ljubljana razburjena zaradi dogodkov v Ptuju, kjer so bili Nemci napadli mirne zborovalec Družbe sv. Cirila in Metoda. Vsa slovenska srca so bila napolnjena gnjeva radi te surovosti in so čakala zadoščenja, ki ga seveda ni bilo. Zakaj habsburška monarhija je bila že popolnoma pod varuštvom rajha, ki je preko Avstrije gradil svoj slavni most od Bela do Adrije. Avstrijski Slovani, posebno pa mali slovenski narod, so bili po tem načrtu zapisani narodni smrli, stiskani od vseh strani in vsak dan žaljeni v svojih najsvetnejših čuvstvih.

Tujec gospodar je mislil, da smo že zlomljeni in zunanj video mu je morebiti dajal prav, zakaj klečelplatz, ki je zaradi osebne koristi vedno pripravljeno zatajiti nematerialne ideale naroda, nam ni nikoli manjkalo. Tudi malodušnost se je oglašala, češ, kako more eden najmanjših narodov Evrope kljubovati ogromni sili germanstva, ki si je lastilo prvenstvo v svetu. Toda baš septembrski dnevi so pokazali, kako je jedro slovenstva ostalo zdravo in odporno; kako se je napram surovi premoči števila trdn zanašalo na svojo moralno pravdo. Po ljubljanskih ulicah so korakale vojaške patrule in so ceptala kopita kavalerijskih eskadronov, da ustrahujejo ta uporni narod. Kajti tega gnjeva, te zadržane siče užaljenega narodnega ponosa in samozavesti tujec ni pričakoval; tudi on se je tresel srdca. Ta napetost je rodila 20. september, ko so se brez zunanjega povoda sprožile puške 27. avstrijskega pešpolka in zadele v sreču Adamiča in Lundra.

Po nekem neizpremenljivem zakonu človeškega žitja je bilo to potreben, zakaj nobemu občestvu ni usojena zmaga, če ne poda dokaza, da se njegovo delo, njegove borbe in podvigi ne ustrešajo skrajne žrtve: žrtve življenja za ideale in stremljenja narodove celote. Ni treba, da bi te žrtve pokrivale bojne poljane, kjer se v šumu križajo meči; zadosti je, da simbolično predstavljajo idealizem rodu, ki se je, čeprav tih, pa vztrajno in žilavo vse veke v vsakdanjem delu in trpljenju boril za svoj košček zemlje, za svoj jezik in domačeognjišče, za svojo umsko rast in srčno kulturo. Le tako je slovenstvo uspelo, da se je ohranilo na najbolj izpostavljeni cesti narodov s severa na jug, z juga na sever, kar bi mogoče ne bilo uspelo veliko številjnemu narodu. Mirno rastoč v trpljenju in potrpljenju, je naš narodič v istem času, ko je izšla prva jezikovna moštovina modernerja nemškega književnega jezika, dobil tudi svojo prvo knjigo, ki nikakor ni bila, kakor mnogi mislijo, spisana izključno le v propagandne namene, ampak obenem z zavestjo, da je slovenski jezik jezik izobraženega naroda, ki ima bodočnost. Jezik hlapcev in dekal je sicer še dva veka in pol čakal svojega popolnega vslajenja, toda razmah našega rodu je bil tem silnejši, čim delj je njegova zavest skrito zorela kakor same, ki mora v zemlji umreti, predem vzklikne.

To velja poudariti, ker se premalo zavedamo, kako je naš narodni dvig naše delo, rezultat nepretrganega življenja vseh naših pokolenj po verski, moralni in kulturni tradiciji rodu, sad zvestobe naroda samemu sebi. Na ta način smo dozoreli za višek kulturnega udejstvovanja v knjigah, likovni umetnosti, znanstvu, za politično samoupravno življenje pa za osvobojenje od tujih nadvlade in z zedinjenje z brati, ki smo se jimi svobodno, popolnoma v zmislu našega davnega slovanskega in jugoslovanskega narodnega programa pridružili, da tvorimo skupnost južnih Slovanov v popolni vzajemnosti in resnično bratski slogi, kjer je vsak brat drugemu raven, kjer vsak ohrani, kar dobrega in vrednega ima, pa tudi drugega mu da, da raste in bogati skupni dom. Nobenega konflikta med idejo naše nujne skupnosti pa med samobitnim življenjem vsakega dela naših celot ne bi bilo, če bi ta zavest v vseh živila, če bi drug drugega prav ceniti znali, če bi vsi bili dovolj široki in odprt! Pa tudi to bo prišlo po vztrajni samovzgoji in izkušnjah, ki nobenemu narodu, ne velikemu ne majhnuemu, niso bile prihranjene, preden je postal tudi notranje veliki in moralno močen.

Slovenci smemo s ponosom reči, da smo k temu veliko doprinesli po lastnem delu in trudu, z vsem idealizmom malega naroda, ki se ne da potlačiti, s polno vero vase in v skupen cilj vsega slovanstva, vseh Jugoslovanov. To nalogu vršimo dalje in nezmnjanim optimizmom, vedoč, da bo naša bodočnost, naš dvig skupno z brati v svobodi neprimerno višji. Danes ob triindvajseti obletnici 20. septembra leta 1908 se spominjamo onih, ki so za to misel in za ta naš življenjski pogon dali najdražje, kar so imeli: življenje. Bodil jim za to večna hvaležnost naroda. Nam pa govorijo, da krepko nadaljujmo svoje delo na narodni osnovi našega jezika, naše kulture in obenem na podlagi one ideje skupnosti vsega slovanstva in jugoslovanskstva posebej, ki so nam jo prizgali naši narodni voditelji že v prošlosti. Med tema idejama je popularni harmonija — le veliko ljubezni, širokega pogleda in velikodušja je treba.

Milan, 19. sept. AA. Tenuški dvoboj med Milanom in Tokijem je končal z zmago japonskih igralcev v razmerju 4:1. Tokio sta zaslopala igralec Kakavi in Sato. za Milan pa sta igrala Bonze in Gaslini.

Nevaren spor na Daljnem vzhodu

Bitka med japonskimi in kitajskimi četami v Mandžuriji — Japonci vrgli Kitajce nazaj in zasedli Mukden

Veliko razburjenje v Moskvi

Moskva, 19. sept. Japonska je zaradi umora kapitana Nakamure v Mandžuriji, ki se je zgodil že julija meseca t. l., otvorila konflikt s centralno nacionalno vlado Kitaja v Nankingu. Zahtevali so od Cankajšeka, da morilce izsledi in kazniti, se japonski vi li opravili in plača odškodnino. Po svoji starodavni navadi se je kitajska vlada v ustninen razgovorih z japonskim poslanikom izjavljala, da se je umor nič ne tiče, da o celih stvari sploh nič ne ve in da nima možnosti konstatirati krive, oficielno pa do danes sploh ni odgovorila. V resnicu nankinská vlada nočje odgovarjali Japonci zato, ker se ne more postaviti v nasprotje z guvernerjem Mandžurije, maršalom Cansuljanom v Mukdenu, ki je popolnoma neodvisen in na kogaja je v borbi s komunistično južno vlado v Kantonu navezana. Drugič pa Kitajska z veliko nejveljivo gleda naraščanje japonskega v gospodarskega vpliva v Mandžuriji in bi rada, če nastane konflikt, v katerev bi lahko vso odgovornost zvalila na Japonev in jo tako diplomatsko izolirala.

Res je tudi, da je Japonska konflikt z Nankingtonom sama izvajala. Kajti kapitana Nakamura, ki je imel pravilno izstavljene potne listine, so ubili vojaki maršala Cansuljana, za katerega Nanking ne more odgovarjati, ker dejansko nani nima nobenega vpliva, čeprav so seveda mandžurski vojaki storili ta zločin iz sovraščva, ki je spričo aspiracij Japoncev v Mandžuriji zajelo vse Kitajce. Nacionalna kitajska vlada stoji tudi juridično na stališču, da ne priznava pogodb prejšnjih vlad, po katerih se je Japonski priznala pravica, da ima v Mandžuriji okupacijsko armado, da ščiti južnomandžursko železnično Harbin—Mukden—Port Arthur, ki je nenašla last, analogno, kakor imata Rusija varstvene pravice nad progom Mandžurija—Harbin—Vladivostok, ki do postaje Pogranične vozi skozi mandžursko province.

Japonski vojaški krogi so po umoru Nakamure vstavno delali na to, da se izvole konflikt, ki bi dal Japonevi možnost, da južno Mandžurijo enostavno zasede. Zdaj je nek spopad med mandžurskimi vojaki Cansuljana in japonskimi četami ob železnični progri dal Japoncem povod, da svojo na-

mero izvedejo. Seveda obe stranki slikata stvar tako, kakor da je izvajala spor nasprotna stran.

Iz Tokija je poročajo, da so oddelki Cansuljana armade pogradi v zrak del južnomandžurske železnice in napadli japonske čete, ki so tam progo stražile. Po hudi borbi so Japonci zasedli postojanke mandžurske armade v tej coni železnice. Nato je japonski poveljnik prosil ojačanje od komandanta japonske garnizije v Kuanlungu, ki je ojačanja takoj poslat. Japonske čete so se koncentrirale okoli garnizije prizadete ozemlja v Ciaolianu in Fusumu. Tako poročilo iz Tokija, ki pa očividno prikriva vso resnico.

Kajti maršal Cansuljan poroča iz Peipinga sledete: Japonske čete so se s severa približale labu mandžurskih čet, ki so dislocirane zunaj vzhodnih vrhov Mukdenu, in so otvorile na Kitajce ogenj. To da so Japonci storili brez vesake povoda, da ustvari incident, ki bi jih dal možnost, da vso Mandžurijo zasedejo. Zato je Cansuljan ukazal svoji armadi, da odloži oružje in se ne protivi. Nato so Japoneci vkorakali v petek zrečer v Mukden in zasedli vsa javna poslopja ter vzel v svoje roke civil-

no in vojaško oblast. Pri tem je kljub povetu maršala, da naj se Kitajci ne branijo, prišlo do strelijanja in je bilo v borbi ubitih kakih 100 oseb.

Te vesti so seveda v Moskvi vzbudile veliko znenimirjenje, ker je nevarno ogrožen mir na Dalnjem Vzhodu in je posebno prizadeta Rusija, ki mora na eni strani ščititi svoje politične in gospodarske interese na sibirski železniški progri, ki teče skozi Mandžurijo, na drugi pa nikakor ne more dopustiti, da bi Japonska zasedla Mančurijo in tako postala neposredni mejaš in tekme Rusije. Poleg je tem opasnejši, ker je vlad v Nankingu obenem ogrožena z juga, kjer stoji armada kanionske vlade, in tako lahko nastanejo cisto nepredvidene komplikacije.

Tokto, 19. sept. Zastopniki inozemskega držav, čeprav še nimajo instrukcij od svojih vlad, energično delajo na to, da bi se konflikt, ki je nastal v Mandžuriji, iztepa poravnal, ker zelo ogroža mir. Inozemski diplomati so prepričani, da se bo našla sprememljiva mirna solucija kljub skrajno močni agitaciji vojaških krogov, ki pritisajo na vlad v smislu japonskega imperializma.

Konflikt se bo poravnal

Peking, 19. sept. tg. Japoneci so vdrli v Mukden. Zasedli so javna poslopja in kontrolirajo pošta. Povrnila atmosfera v Mandžuriji je bila v zadnjih mesecih zelo napeta. Japonski pogromi proti Kitajcem v bližini Koreje so še povečali razburjenje in povzročili sabotažna dela proti japonskim posadkam, tako da so nadzadje Kitajci porušili most na južnomandžurski železnični liniji Harbin—Mukden—Port Arthur, ki je nenašla last, analogno, kakor imata Rusija varstvene pravice nad progom Mandžurija—Harbin—Vladivostok. Tako je zavrela vse železnične linije v Moskvi in ne v Berlinu, samo zato, da se izloči odgovornost sovjetskega poslanstva v Berlinu. V splošnem je trgovina med Rusijo in Nem-

prosil je pa, naj Svet Zvezne narodov med tem ža som temu lokalnemu dogodku ne pripisuje pretirane važnosti. Japonska vlada ne bo ničesar opustila, da se stvar poravnava. Kitajski delegat dr. Alfred Se je izjavil, da noči privraklja, da je radi vesti o tem dogodku vznemirjen, poročila pa, ki jih je doslej dobil, ne navaja nobenih podatkov, da bi bil dogodek provociran s kitajske strani, ter s svoje strani podaja izjavbo, da bo Svet Zvezne narodov takot obvestil o vsem, kar se mu bo avtentičnega poročalo o tem žalostnem dogodku. Predsednik Svetega Zvezne narodov je nato zaključil ta incident s kratko izjavo, da privraklja, da se bosta obe vlad potrudili, čim preje likvidirati stvar. Že sedaj je gotovo, da se bo Svet Zvezne narodov na svoji zadnji seji bavil tudi z dogodki na Dalnjem Vzhodu, ki so v Zenevi povzročili največjo pozornost.

Med Francijo in Italijo ne pride do pomorskega sporazuma

Zeneva, 19. sept. tg. Ko je predsednik Sveta Zvezne narodov Leroux popoldne otvoril 65. zasedanje Sveta Zvezne narodov, je takoj zahteval besedo japonski delegat Jošizawa, ki je sporočil, da je o dogodkih v Mukdenu bil informiran po časopisih. Takej bo Svetu Zvezne narodov podal natančnejše informacije, katere je že zahteval od svoje vlade,

Bol ševiki ne plačujejo

Berlin, 19. sept. Včeraj se je sestal nemško-ruski odbor, ki ima v smislu trgovinske pogodbe nalogo, proučiti stanje trgovinskih odnosa med obema državama. Odbor se sestaja vsako leto. Poleg izrecno gospodarskih vprašanj je na dnevnem redu tudi zadeva nemških delavcev v Rusiji. Mnogo nemških delavcev se je poročilo z Rusijami, toda pri povratku v domovino ruska oblastva ne pustijo delavcem, da bi vzel s seboj svoje žene; na ta način pritisajo na nemške delavce, da bi še nadalje ostali v Rusiji. Nemčija se pritožuje, da se čedalje več trgovinskih poslov izvrši v Moskvi in ne v Berlinu, samo zato, da se izloči odgovornost sovjetskega poslanstva v Berlinu. V splošnem je trgovina med Rusijo in Nem-

čijo zašla v stagnacijo. Sovjeti namreč nič kaj redno ne plačujejo. Vrednost russkih naročil v Nemčiji znaša okoli 1 milijard mark in že v tekmoletu zapadejo platiča 680 milijonov marki, drugih 550 milijonov zapade v prihodnjem letu. Sovjeti zelo težko plačujejo, ker ruski uvoz v Nemčijo čedalje bolj nazaduje in bo znašal na koncu tega leta kvečjemu 300 milijonov mark. Izvoznikom v Rusijo jamčijo nemška država in nemške dežele do zneska 700 milijonov mark. Nemška vlada ne mara več jamicati na nadaljjanja ruske naročila radi finančne in krize in na drugi strani so tudi francoski državniki na zadnjih pogajanjih očitali Nemčiji, da daje preveč denarja v Rusijo.

Rusija se še vedno pogaja

Za sporazum med Poljsko in Francijo

Zeneva, 19. sept. V tukajnjih krogih je vzbudil veliko pozornost najnoviji korak poljske vlade v Moskvi. Poljski poslanik Patek je namreč dne 16. septembra obvestil rusko vladu, da je poljska delegacija v Zenevi prejšnji dan izrečla Zvezni narodov podrobno poročilo o stanju svoje armade. Ta korak spravlja v Zenevi v zvezo z željo, ki jo je poljska vlada že večkrat ponovila, da bi namreč istočasno s Poljsko tudi Nemčijo in Rusijo predložili Zvezni narodov podatke o svojih vojskah. Drugi pa zoper trdijo, da je poljska vlada hotela s tem pokazati, da nikakor ne mara prekiniti pogajanj za bližnjanje z Rusijo. Iz lega se da sklepati, da so kljub demantiju komisarja Litvinova

pred svojim odhodom iz Berlina vendar še v teku pogajanja med Poljsko in Rusijo ter bržkone tudi med Francijo in Rusijo. Pogajanja so se formalno začela, ko je nedavno poljski poslanik sam stavil sovjetski vladni predlog za pogodbo o nenapadanju. Splošno prevladuje mnenje, da je poljska vlada to storila na željo Francije. S tem je še vedno dana možnost za tako zvani vzhodni Locarno, to je za pogodbo o nenapadanju med Rusijo, Poljsko, Romunijo in baltiškimi državami. Ako se namreč Sovjeti sporazumejo s Francijo, se morajo sporazumi istočasno tudi z njenimi zavezniki, Poljsko in Romunijo, ki jih Francija nikakor ne namerava prepustiti svoji usodi.

Poljska spomenica Zvezni narodov

Praktični predlogi za moralno razročitev

Varšava, 19. sept. AA. Poljska telegrafska agencija poroča: Casopisje komentira spomenico o moralni razročitvi, ki jo je danes poljski zunanji minister Zaleski izročil tajništvu Družbe narodov. Spomenica ima po poročilu listov štiri poglavine zahutev. Za ustvaritev teh načel je potrebno sodelovanje vseh evropskih držav. Vsebinska teh načelnih predlogov je nastopila:

- Uveljavite skupnih pravnih določb konsenskih zakonikov, da se onemogočijo kampanje za vojno;
- nujna kodifikacija vseh določb o javnih društvenih in ustanovah, tako da se onemogoči vojna propaganda in mržnja med naordi;
- ureditev mednarodnih odnosa med listi, tako da se onemogočijo objave lažnjivih vesti in poročil in da se inozemskih listih olajšajo objave popravkov in da se ustanovi mednarodno disciplinsko sodišče za časopisje. Obenem je treba ustanoviti v Zenevi mednarodno agencijo za izme-

njavo časopisnih vesti in poročil;

Zakon o društvih, zborih in sestankih

Belgrad, 19. sept. AA. Kralj je na predlog ministra notranjih zadev in predsednika ministrskega sveta ter na podlagi člena 117 ustawe kraljevine Jugoslavije predpisal in proglašil zakon o društvih, zborih in sestankih.

I. Poglavlje.

Clen 1. Državljanji imajo pravico družiti se v mejah tega zakona.

Clen 2. 1. Kadar se namerava ustanoviti društvo po odredbah tega zakona, mora ustanovitelj predložiti prijavo pristojni občinski upravnemu oblasti II. stopnje preko pristojne občinske upravne oblasti I. stopnje in ji priložiti v petih enakih izvodilih truštvena pravila, ki jih morajo podpisati najmanj tri ustanovitelji. — 2. Upravna pravstopna oblast bo takoj na zahtevo pismeno potrdila, kadar je pravno sprejela.

Clen 3. I. V pravilih društva se mora ugotoviti: 1. ime, sedež in področje društva, 2. naloga društva in sredstva, s katerimi jo dosegže, 3. ustroj uprave in način, kako se izdajajo s polno veljavjo sklepi društva, 4. odredbe o vstopu v društvo in pristopanju, 5. pravice in dolžnosti članov, 6. zastopstvo društva, 7. znaki društva, pečat, oblike in slično, 8. namen imovine društva za primer, da društvo prestane. — II. Ime društva ne more biti v nasprotju z nalogom društva in se mora razlikovati od naziva javnih oblasti in ustanov in imen drugih društev v istem kraju.

Clen 4. 1. Občna upravna oblast II. stopnje bo prepovedala ustanovitev društva, če je po svojem imenu, namenu ali ureditvi nasprotno državi, državnemu ali družbenemu redu ali javni morali, ali je kot društvo za telesno vagojo postavljeni na versko, plemensko ali regionalno podlago.

2. Prepoved se bo izdala pismeno najdej v roku 6 tednov od dneva, ko je bila predana prijava. V tej se navedejo razlogi zanje.

3. Če se prepoved ne izda v roku, predvidenem v tem zakonu, stopi društvo v življenje.

4. Občna upravna oblast II. stopnje lahko tudi pred potekom roka izjavi, da ni povoda za prepoved. V tem primeru stopi društvo od lega dne v življenje.

Clen 5. Proti prepovedi društva je dovoljena pritožba po zakonu o občem upravnem postopku.

Clen 6. Uprava društva bo sporočila obči upravnemu oblasti I. stopnje izvoljene člane z navedbo njihovega poklica in kraja, kjer bivajo. O članih društva se bo vodil točen spisec, ki se bo v prepisu poslat omenjeni oblasti, kadar to ona zahteva, odnosno se ji na zahtevo dopusti, da si te spiske ogleda.

Clen 7. 1. Na skupščine društva lahko pridejo samo člani in imensko povabljeni gostje.

2. Vsako skupščino mora uprava pismeno priznati obči upravnemu oblasti I. stopnje 48 ur pred skupščino in označili kraj in čas skupščine ter dnevni red.

3. Oblast lahko prepove skupščino, če zve, da je proti odredbam pravil ali zakona, odnosno lahko slavi z dnevnega reda, kar je nasprotno pravilom ali zakonom.

4. Zoper sklep oblasti po prejšnjem odstavku je dovoljena pritožba po zakonu o splošnem upravnem postopku.

5. Za sesianke v svrhu prosvetljevanja in zavale veljajo splošni policijski predpisi.

Clen 8. Občna upravna oblast I. stopnje sme na vsako skupščino društva poslati svojega zastopnika, ki je dolžan preprečiti nezakonitosti, nepravilnosti in nerede, po potrebi pa tudi razpustiti skupščino. Ce zastopnik oblasti ni navzeto, sme pod istimi pogoji neposredno odrediti razpust skupščine.

Clen 9. Na zahtevo občne upravne oblasti I. st. mima uprava društva dovoliti, da si oblast ogleda zapisnik seje in skupščine.

Clen 10. Občna upravna oblast I. stopnje sme razveljaviti sklepe društva, nasprotne pravilom in zakonom.

2. Zoper sklep oblasti je dovoljena pritožba po občem upravnem postopku, toda pritožba ne odgodi izvršitve odloka oblasti.

Clen 11. 1. Društva, ki bi prekoračila svoj statutarni delokrog ali ga ne bi več mogla vršiti, ali bi ravnila zoper državni in družbeni red ali javno moralno, sme upravna oblast II. stopnje razpustiti.

2. Zoper odloke oblasti je dovoljena pritožba po občem upravnem postopku, vendar pritožba ne odgodi izvršitve odloka oblasti.

Clen 12. 1. Ustanovitev političnih združenj (političnih društva, političnih strank), ki ne smejto imeti verskega, plemenskega ali pokrajinskega značaja ali naloge, ki bi bila nasprotna narodnemu edinstvu in celini države ali državnemu ali družbenemu redu, je vezana na posebno dovoljenje ministrstva notranjih zadev, ki odloča, katero društvo se ima smatrati za politično.

2. Za politična društva, ki niso politične stranke, velja dovoljenje za ustanovitev obenem za dovoljenje za obstajanje in delovanje društva.

Clen 13. 1. Kadar se namerava ustanoviti politična stranka, se ustanovitelj, njih najmanj 10. dolžni, da poslije program in pravila stranke in svojeročno podpisano prijavo ministrstvu notranjih zadev. Podpisniki prijave (ustanovitelj) morajo označiti svoje krstno in rodbinsko ime in v prijavi navedi svoj poklic in kraj, v katerem bivajo.

2. Odlok, s katerim se dovoli ustanovitev politične stranke, se razglasiti v Službenih novinah.

3. Podpisniki (ustanovitelj) lahko tako, ko so spredeli odlok, začno z vpisovanjem članov in ustanovitvijo odbora (organizacij) polit. stranke.

Clen 14. Organizacija politične stranke se mora takoj izvesti, da morejo imeti v vsakem sredu države odbor (organizacijo) z najmanj 60 člani. Za pristop v članstvo stranke in članstvo v odborih (organizacijah) je potrebna svobodno dana pismo na izjavo. To izjavo morajo pismeni državljanji svojeročno podpisati, nepisemno pa mora po pristanku v prisotnosti dveh pismenih svedkov drugi podpisati, ki bo to za lastnoročnim podpisom na isti prijavi potrdil.

Clen 15. Po končani organizaciji politične stranke poslije ustanovitelji ministru za notranje zadeve dokaze, da je stranka v vsej državi organizirana na takoj omenjeni način.

Nato bo ministerstvo notranjih zadev v roku 2 mesecov izdalo končni odlok, ali dovoli obstoje politične stranke in nje delovanje ali ne.

Dovoljenje bo objavljeno v Službenih novinah.

Clen 16. V vseh primerih, kadar se dožene, da se politična društva (politična udruženja, politične stranke) ne ravljajo v svojem delovanju po predpisih tega zakona, odnosno kadar se dožene poslušanje predpisanih izjav, prijav in dokazov ali izdajanje lažljivih, netočnih ali nepopolnih pravil, izjav ali dokazov, se morajo politična društva razpustiti z odlokom notranjega ministra.

Clen 17. Inozemci in mladoletniki, kakor tudi oni, ki se izgubili državljanske pravice na zakonit način, ne morejo biti, dokler si ne pridobe nazaj teh pravic. Člani nikakib političnih društev.

Clen 18. Kadar se katerokoli društvo iz lastnega nagiba razide, mora uprava to takoj javiti obči upravnemu oblasti I. stopnje.

Clen 19. V vsakem primeru od prestanka društva bo obči upravnemu oblasti I. stopnje pazila na to, da se imovina društva uporabi po odredbah pravil odsnosno zakonov.

Clen 20. Pod odredbo tega poglavja ne spadajo: 1. Verske zajednice sprejetih in priznanih veroizpovedi in njihova verska društva, ustanovljene po zakonu.

2. Društva in udruženja trgovskega in gospodarskega značaja, ustanovljena po odredbah zakonov, ki za nje veljajo.

3. Javnopravna društva in zajednice, ki so osnovane po posebnih zakonih.

II. poglavje.

O zborih in sestankih.

Clen 21. Državljanji imajo pravico do zborov ali sestankov v mejah tega zakona.

Clen 22. Zbori so javni sestanki, bodisi pod cevrim nebom, bodisi na nekem drugem javnem kraju. Sestanki pa so pomembni osebno in ljudi v zaprtih prostorih.

Clen 23. Kdar hoče sklicati zbor (shod) ali sestanek, mora to prijaviti obči upravnemu oblasti pre stopnje, ki je pristojna v kraju, kjer se bo zbor ali sestanek vršil, in sicer najmanj 8 ur pred dnevom shoda ali sestanka.

V prijavi, ki jo mora podpisati vsaj eden sklicatelj z označbo svojega poklica in bivališča, je treba navesti kraj, čas in dan zборa ali dogovora.

Oblast bo takoj izdala potrdilo o prijavi, ako ga sklicatelj zahteva.

Clen 24. Sklicatelji zborov ali sestankov so lahko osebe, ki uživajo državljanske pravice.

Clen 25. Občna upravna oblast pre stopnje lahko prepove shod oziroma sestanek, ako smatra, da nasprotuje zakonu, da je nepristojen za javni red, za javno zdravje ali za bitne državne interese.

Prepoved je treba sporociti najdalje 24 ur pred časom napovedanega shoda ozir. sestanka.

Ako se v tem roku ne dostavi prepovedi sklicatelju, se shod oziroma sestanek lahko vrši.

Clen 26. Za shode pod vedrim nebom je potrebno posebno dovoljenje občne upravne oblasti pre stopnje, ki ga mora izdati v roku, predvidenem v prejšnjem členu.

Ako dovoljenje ni izdano v tem roku, se smatra, da dovoljenje ni bilo izdano.

Clen 27. Proti prepovedi v členu 25. oziroma proti izdanemu dovoljenju v čl. 26. je dovoljena pritožba po zakonu o občem upravnem postopku.

Clen 28. Shod oziroma sestanek vodi eden sklicatelj v slučaju, da sklicatelji ne predlagajo posebnega predsedništva. Od trenutka ko se sestavi predsedništvo, odgovarja to predsedništvo za red na shodu oz. na sestanku. V drugem slučaju pa odgovarjajo določeni sklicatelji. Eni in drugi morajo zahtevati pomoč oblastev, čim se na shodu ali sestanku pokazajo znamenja nereda.

Clen 29. Občna upravna oblast prve stopnje pošlje na vsak shod oz. sestanek svojega zastopnika, ki je dolžan, da prepreči vsakršno nezakonito dejanje ali nered in ki mora po potrebi razpustiti shod oz. sestanek.

V primeru, da upravna oblast prve stopnje ne pošlje svojega zastopnika, sme pod istimi pogoji tudi neposredno odrediti razpust skupščine.

Clen 30. Na shod oz. sestanek ne sme nihče priti z orožjem. Izjemo tvorijo organi oblastev.

Clen 31. Za vse shode oz. sestanke o političnih vprašanjih ali o kakih političnih akcijah je potrebno predhodno dovoljenje občne upravne oblasti prve stopnje. Sklicatelji morajo predložiti prijavo oblastom najdalje tri dni pred dnevom shoda oz. sestanka.

Ako oblastvo najdalje do 24 ur pred shodom ali sestankom ne izda dovoljenja se smatra, da je bil shod oz. sestanek prepovedan.

Clen 32. Izvete od določbe čl. 31. smejo politične stranke, ki obstajajo in delujejo in ki so dovoljene v smislu določb čl. 14 in 15. imeti shode pod vedrim nebom in na drugih krajinah oz. sestanke, (predavanja v zaprtih prostorih) brez predhodnega dovoljenja občne upravne oblasti prve stopnje, vendar so sklicatelji dolžni o teh sredih oz. sestankih (predavanjih) predložiti 24 ur prej pismeno prijavo oblastom, ki morajo na to o tem izdati pismeno potrdilo. Tudi za ta slučaj veljajo določbe čl. 29. odstavke 2.

Clen 33. Na shode oziroma sestanke o političnih vprašanjih ali o kakih političnih akcijah pošlje občna upravna oblast prve stopnje svojega zastopnika, na katerega se morajo sklicatelji oziroma predsedniki takoj obrnati za pomoč, čim opazijo znake nereda. V tem primeru mora zastopnik oblastva odstraniti vsakogar, ki izziva nerед. Ce pa nastanejo taki neredi, da se tudi v tem primeru ne bi mogli pomiriti, morajo sklicatelji oziroma predsedniki takoj razglasiti, da je shod razpuščen.

Clen 34. Na shode oziroma sestanke o političnih vprašanjih ali o kakih političnih akcijah pošlje občna upravna oblast prve stopnje svojega zastopnika, na katerega se morajo sklicatelji oziroma predsedniki takoj obrnati za pomoč, čim opazijo znake nereda. V tem primeru mora zastopnik oblastva odstraniti vsakogar, ki izziva neréd. Ce pa nastanejo taki neredi, da se tudi v tem primeru ne bi mogli pomiriti, morajo sklicatelji oziroma predsedniki takoj razglasiti, da je shod razpuščen.

Clen 35. Pod določbo tega poglavja spadajo:

1. Spremstva, cerkveni shodi in sprevodi;

2. javni shodi, društveni sestanki in navadne narodne veselice.

3. poglavje.

Splešne in sklepne določbe.

Clen 36. Kdar prekrši pogodbne tega zakona, kakor tudi osebe, ki se ne pokore zapovedi oblastev o odstranitvi ali razpustu, se kazujejo z zapornom do 30 dni ali z demarno kaznijo do 5000 Din. oziroma z obema kaznima, če pa je dejanje težje priznati, po drugem zakonu.

Clen 37. Kazni po tem zakonu izreka obča uprava oblast prve stopnje.

Proti tem odlokom je dovoljena pritožba na obči upravno oblast II. stopnje v 15 dneh po dostavi odsodbe.

Clen 38. V mestih, kjer mestni načelniki opravljajo funkcije sreskih načelnikov, opravljajo posle občne upravne oblasti prve stopnje po tem zakonu državne policijske oblasti, kjer teh ni, pa mestni načelniki.

Clen 39. Okolnost, da je bilo neko kaznivo dejanje storjeno na skupščini druženja, na shodu ali na sestanku, je treba upoštevati kot okolnost v smislu kazenskega zakona, ki vpliva na to, da je kazenski večja, če že ni s samim dejanjem primerno kvalificirana.

Clen 40. V čl. 7. odstavku 2. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 16. jan. 1929. z izprenimbami in dopolnitvami z dne 1. marca 1929. se doda na koncu besedica sali regionalni.

Clen 41. Minister za notranje zadeve se posla, da s posebnim pravilnikom predpiše podrobnejše določbe o tem zakonu.

Zlati jubilej
Kmettske posojilnice ljubljanske okolice r. z. z. n. z. v Ljubljani,
Dunajska cesta 18.

<p